

Museumbunker:
Verlengde Bosweg 1
2202 NT NOORDWIJK
(Fietspad richting
Zandvoort)

Openingstijden museum:
Zie onze website :
<https://atlantikwall.nl/>

Contact
info@Atlantikwall.nl

In dit nummer:

**Column van de Vice-
Voorzitter**

**Afscheid Joeri de Jong en
installatie nieuwe Penning-
meester Simon Vermeij**

**Het boek De Noordduinen
van Noordwijk**

Van de Penningmeester

**Museum monitor Zuid Hol-
land**

Nieuwjaarsbijeenkomst

Een dramatische crash

NUMMER 1 2026 JAARGANG 23

Column van de Vice-voorzitter

Beste bunkervrienden, het is alweer voorjaar en we verwachten in alle opzichten een mooi en druk jaar.

Ons museum is sinds oktober 2024 ook in de winter open. Sinds 1 januari telden we al 1.000 bezoekers. De gidsen en receptie medewerkers zijn meer dan gemotiveerd. Dat blijkt wel uit de museum monitor ZH over 2025. Bezoekers gaven ons gemiddeld een **9.0** !

We krijgen van de gemeente een grote subsidie voor ons ontvangstgebouw. De bouw staat voor 2027 gepland. Dit jaar richten we ons op het opknappen en verbeteren van diverse bunkers. Dat is nodig om ook het laatste stukje van ons complex open te stellen. Hiervoor zijn graafwerkzaamheden nodig.

Ter bescherming van de natuur gaan onze vrijwilligers 600m paddenscherm plaatsen. De zaterdag ploeg kan binnenkort aan de slag met spullen van het bouwproject Offem-zuid. Zo sparen we kosten en door recycling ook de natuur.

De benodigde natuurvergunning is na een pijnlijk lange procedure goedgekeurd.

We kunnen echt aan de slag. Door het gevoerde overleg over de plannen en de goede relatie die wij hebben met de lokale natuurverenigingen schreven zij een brief die absoluut geholpen heeft: ze hebben geen bezwaren tegen de plannen.

Dus dank aan Stichting Zoogdierenwerkgroep Zuid-Holland, Stichting Duinbehoud en Vereniging voor Natuur & Vogelbescherming Noordwijk.

Inmiddels zijn we al druk met ons inrichtingsplan voor de toekomst. Op weg naar de status "Nationaal Atlantikwall Museum" willen we het complete verhaal van de Atlantikwall vertellen in de noordgang. Ondanks het grote bunkercomplex is het nog best een uitdaging om de ruimtes goed in te delen. Onze inrichtingscommissie gaat deze noot de komende maanden nog kraken.

Als laatste wil ik vermelden dat we een nieuwe penningmeester hebben: Simon Vermeij.

Kortom: Het wordt een mooi en druk jaar.

André van der Niet, vicevoorzitter

Afscheid van onze gewaardeerde penningmeester Joeri de Jong

Het vinden van een goede penningmeester is voor veel vrijwilligersorganisaties vaak lastig. Zeker voor een stichting als de onze, met een behoorlijke omzet, veel grote projecten met financiële implicaties en een groot aantal vrijwilligers en donateurs, staan de kandidaten niet in de rij; integendeel. Ik was dan ook een zeer gelukkige voorzitter toen ik streekgenoot Joeri de Jong bereid had gevonden en hem tijdens de bestuursvergadering van 7 januari 2020 kon verwelkomen als onze nieuwe penningmeester. Op dat moment was hij 27 jaar jong, al teamleider bij Van Wezel Accountants (Rijnsburg), en nog bezig met zijn studie accountancy aan Nyenrode.

Achter de kassa, als gids of klusser ben je zichtbaar en zien veel mensen de grote inzet van onze vrijwilligers. Als bestuurslid en zeker als penningmeester doe je veel achter de schermen. Zorg je dat de organisatie kan functioneren, en alles financieel verantwoord draait. Joeri heeft in de breedte als bestuurslid en penningmeester zeer bijgedragen aan de verdere uitbouw en professionalisering van onze museumorganisatie.

Voor Joeri zijn de omstandigheden inmiddels fors veranderd: getrouwd en daarna vader geworden; afgestudeerd Post-Master Accountancy Nyenrode, en als Registeraccountant. Veranderd van baan en nu als partner bij Qwintess (Noordwijk) adviseert hij klanten vanuit een breed en strategisch perspectief. Het zat er dan ook aan te komen dat Joeri zou gaan stoppen. Precies 6 jaar na zijn aantreden, is tijdens de bestuursvergadering van 7 januari 2026 afscheid genomen.

Als penningmeester was hij secuur, had altijd alles op orde, en hij heeft een nieuw modern boekhoudsysteem ingevoerd waar we erg blij mee zijn. Bovenal was Joeri een buitengewoon aardige collega om mee te werken. Kortom, niets dan lof en dankbaarheid voor zijn grote inzet welke concreet is gemaakt met enige wijn en het boek "De Noordduinen van Noordwijk". Joeri laat bij zijn vertrek een financieel gezond museum achter. De financiële stukken van het laatste jaar heeft hij symbolisch overgedragen aan onze nieuwe penningmeester Simon Vermeij. Het bestuur is verheugd dat we opnieuw een zeer deskundige penningmeester hebben kunnen vinden!

Victor Salman, voorzitter

Overdracht van de geloofsbriefen & overhandiging afscheidscadeau's

Presentatie van het boek “De Noordduinen van Noordwijk” (George Hageman)

vrijdag 17 oktober 2025

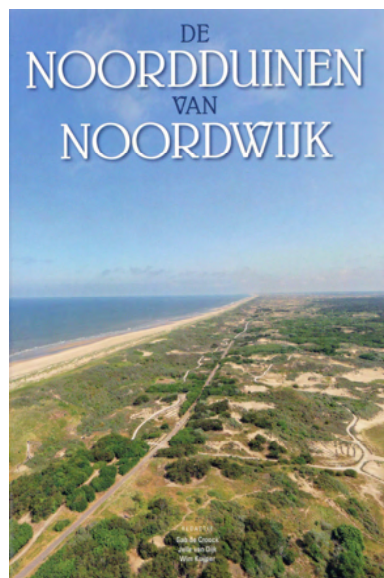
Donderdag 16 oktober is in het Jan Verwey Natuurcentrum het nieuwe boek “de Noordduinen van Noordwijk” bij de Vereniging voor natuur- en Vogelbescherming officieel gepresenteerd.

Voorzitter Gab de Croock hield een inleiding waarin de totstandkoming van het boek aan bod kwam.

Dankzij een driekoppige redactie (Gab de Croock, Jelle van Dijk, Wim Kuijper) ligt er nu na 2 ½ jaar een 400 pagina's tellend boek met hoofdstukken over de natuur en de geschiedenis van het strand en het duingebied tussen Noordwijk en de Langevelderslag.

Het eerste exemplaar werd overhandigd aan Paul Laudy, die namens Staatsbosbeheer een korte

toelichting op het belang van dit boek gaf. Het boek is te koop tijdens speciale openingsuren van het Jan Verwey Natuurcentrum en bij de regionale boekhandels.

Het boek, geschreven door verschillende auteurs, beschrijft de prachtige natuur en cultuur zoals het was en nu is. Zoals o.a. Landschap in Historisch perspectief, Vogels van de Noord Duinen, Flora in de Noord Duinen en het Strand. In het kader Landschap en Historisch perspectief wordt in hoofdstuk 11 de bunkers in het duingebied met grote kennis van zaken beschreven door de auteurs P. & D. Harff. In dit hoofdstuk wordt het gedeelte van de Atlantikwall belicht ten noorden van de vuurtoren van Noordwijk. Daarnaast schrijft de voorzitter van het Atlantikwall Museum op voorbeeldige wijze het ontstaan van het Atlantikwall Museum, onder de noemer: Van gestript en verlaten beton complex tot Atlantikwall Museum. Eind 1997 meldde 2 enthousiaste bunkeraars Ruud Boot en Cor van Duin zich bij de Gemeente Noordwijk. Zij hadden een ambitieus plan, een Atlantikwall Museum in één van de bunkers in de Noord Duinen. Het voorstel kreeg gehoor en men vroeg zich af waarom niet de hele “Batterie” aan de westkant van het fietspad. Dankzij toedoen van de wethouder ruimtelijke ordening, Victor Salman en daarnaast Jan Heus, G.N. Oud Noordwijk en Marjolijn v.d. Jagt, Touristme en P.R.-adviseuse. Ging het Hoogheemraadschap van Rijnland, die

in eerste instantie geen toestemming gaf “dat in hun “keurgebied” een museum zou ontstaan, de nodige vergunningen af. Ook andere belanghebbende moesten overgehaald worden. En toen alle vergunningen binnen waren werd in mei 2001 de Stichting Atlantikwall Museum officieel opgericht. In plaats van een uit te graven bunker ten oosten van het fietspad kon de stichting haar intrek nemen in de voormalige munitiebunkers aan de Bosweg. Op 2 juli 2004 werd de eerste tentoonstelling en daarmee het Atlantikwall Museum geopend.

En in de “Batterie Noordwijk” kon gegraven worden. Tonnen zand werden verplaatst en al snel konden in het zuidelijke gedeelte van het complex met zaklamp en kerstverlichting rondleidingen worden georganiseerd. Nu in 2026 als je als bezoeker “Batterie Noordwijk” bezoekt kan je je niet voorstellen hoeveel vrijwilligers uren zijn gepasseerd om dit schitterende museum te realiseren. Dit ook dankzij de deskundigheid van verschillende mensen op allerlei vlakken, de sponsors, de vrijwilligers en vele andere.

Van de Penningmeester (Simon Vermeij)

Net als in voorgaande jaren hierbij een verzoek aan alle donateurs om hun donatie voor kalenderjaar 2026 over te maken.

Als dat al niet gedaan is. Uw donatie is hard nodig om de diverse onkosten van ons museum deels te kunnen dekken.

De minimum donatie bedraagt € 15,— per kalenderjaar.

Een hoger bedrag is natuurlijk altijd welkom.

Wij zijn een Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI).

Hierdoor is uw gift mogelijk fiscaal aftrekbaar.

Uw donatie gaarne overmaken op bankrekening

NL23 INGB 0009 185700 ten name van Stichting Atlantikwall

Museum Noordwijk met vermelding van uw naam en “donatie 2026”.

Bij voorbaat dank.

13-02 2026

Atlantikwall Museum Noordwijk scoord een 9 in de Museum Monitor ZH

Sinds een jaar doet ons museum mee aan de Museum Monitor Zuid-Holland. Bezoekers vullen na bezoek een enquête in die voor alle deelnemende musea in ZH wordt gebruikt. Recent kregen we de resultaten over geheel 2025 te zien. Bezoekers geven ons gemiddeld een 9 !! De resultaten zijn gebaseerd op 250 respondenten. Respondenten bevelen ons warm aan, getuige de NPS-score van 65. Dat is uitzonderlijk hoog, ook vergeleken met andere toonaangevende musea !

Figuur 1. Hoe tevreden bent u over uw bezoek ?

Veel positieve feedback. Bezoekers zijn positief verrast over:

- De omvang van het complex
- De energie die er in gestopt wordt
- De vriendelijke ontvangst en deskundigheid tijdens de rondleidingen
- De audiotour met name de kinderversie
- De kindvriendelijkheid

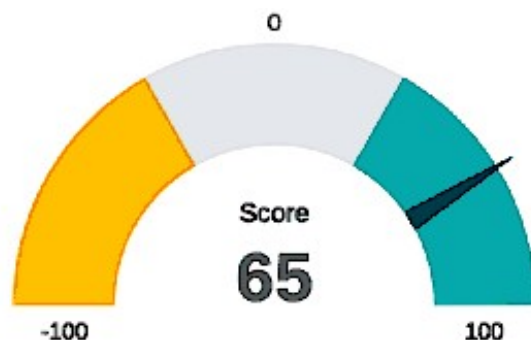
76% van de bezoekers geeft aan positief verrast te zijn.

Er worden ook door de bezoekers aanbevelingen gedaan, onder andere:

- Een toiletvoorziening
- Een koffie corner
- Een zithoek

TROTS

Deze punten zullen worden gerealiseerd in het geplande ontvangstgebouw, waarvoor de subsidie inmiddels rond is. We verwachten in 2027 te beginnen met de bouw. De resultaten zijn een groot compliment voor de gidsen, de receptiemedewerkers en natuurlijk de inspanningen van de zaterdagklussers! We zijn dankbaar voor al die onbetaalde inspanningen van de vrijwilligers en trots op wat we samen hebben bereikt. We gaan zeker door op de ingeslagen weg.

Figuur 2 Hoe waarschijnlijk is het dat u dit museum zult aanbevelen bij familie en vrienden?

Nieujaarsbijeenkomst (red.)

Op 7 februari jl. vond de jaarlijkse nieuwjaarsreceptie in de Fl 246 munitiebunker plaats.

Hier was gelegenheid elkaar een voorspoedig nieuwjaar te wensen en de laatste nieuwtjes uit te wisselen.

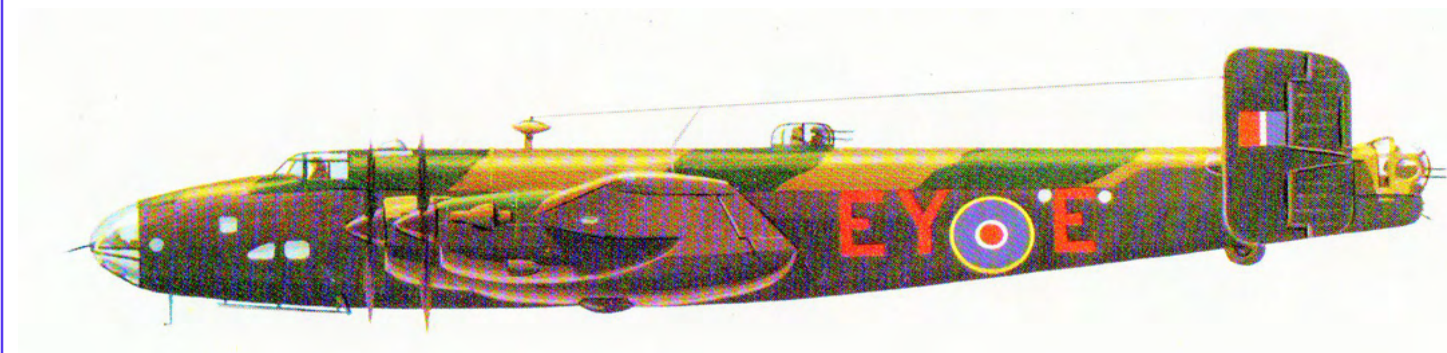
Tijdens het gezellig samenzijn werd er ook nog over serieuze zaken gesproken die de vrijwilligers bezighouden. Zoals opwarrelend stof. Duidelijk werd uitgelegd dat er geen gevaar voor de hardwerkende vrijwilligers in het bunkercomplex bestaat mits men de nodige maatregelen neemt bij diverse werkzaamheden, zoals b.v. stofmaskers bij het boren enz. Ook werden de plannen voor het komende jaar belicht. Voor het realiseren van het bouwen van een ontvangstgebouw in bunkerstijl zijn de subsidies binnen en zou er binnen afzienbare tijd gebouwd kunnen worden.

Een dramatische crash in de Noordzijderpolder (2e gedeelte)

**Jaap Plokker © Katwijk , januari 2025
m.m.v. Dick Breedijk en Rinus Noort**

Over het neerstorten van een Halifax bommenwerper op boerderij 'Vredebest' op 2 oktober 1942 te Noordwijkerhout en de raadselachtige geschiedenis van de omgekomen bemanning.

Voorbeeld van een Halifax

Wat ging vooraf

Op vrijdag 2 oktober 1942 was bloembollenkwekers Hein Hogervorst tegen kwart voor elf bij het horen van vliegtuiggeronk en geknal van Duits afweergeschut naar buiten gegaan en stond op het erf van zijn boerderij Vredebest aan de Buurtweg te Noordwijkerhout naar de donkere hemel te staren. Het zou niet de eerste keer zijn wanneer een vliegtuig in de Bollenstreek tegen de grond zou slaan. Eerder waren twee Britse Bristol Blenheims bij Oegstgeest neergehaald, was een Duits watervliegtuig op de golfbaan van Noordwijk beland en in de nacht van 21 februari 1941 was een Junkers 88 achter het huis van Jan Heemskerk aan de Zeestraat 50 te Noordwijkerhout neergestort. Delen van het vliegtuig en van de bemanningsleden lagen over een groot gebied verspreid. Gelukkig was de familie Heemskerk er zonder kleerscheuren vanaf gekomen.

Vervolg verslag crash 21-22 februari 1941 (zie Bunkerpost nr. 3 2025)

Intussen waren ook Duitse militairen van een bij radiostation Nora gelegerde eenheid van de Luftwaffe gearriveerd, in de loop van de uren na de crash gevolgd door een eenheid van de marechaussee. Het gebied waarin lichaamsdelen van de bemanningsleden en onderdelen van het toestel terecht waren gekomen was wijd verspreid. Op 300 meter van de plek waar de romp van het vliegtuig was neergestort werden nog brokstukken en menselijke resten aangetroffen. Er was dus ook wel de nodige mankracht voor nodig om het hele gebied af te zetten en af te zoeken.

's Middags verschenen Duitse officieren van de Luftwaffe ter plekke met een verontrustende mededeling: het neergestorte vliegtuig had bommen aan boord gehad en die zouden spontaan tot ontploffing kunnen komen. Ze adviseerden de burgemeester om binnen een straal van 1000 meter rond het wrak alle woningen te ontruimen. Burgemeester A.A.C.M. van Iersel moet bij het horen van dit advies de wenkbrauwen gefronst hebben. Eén kilometer rond het wrak evacueren betekende dat alle inwoners van de dorpskern van Noordwijkerhout het huis uit zouden moeten. In overleg met ter zake deskundige instanties werd besloten de gevarezone terug te brengen tot 500 meter rondom het neergestorte toestel. De binnen deze cirkel woonachtige Noordwijkerhouters kregen het bevel zo spoedig mogelijk hun woning te verlaten, maar konden nu wel elders in het dorp opgevangen worden door vrienden en familie. Ook in het 'Retraitehuis' aan de Kerkstraat vonden diverse gezinnen tijdelijk onderdak. De bommen ontploften niet. Zaterdagmorgen 22 februari 1941 arriveerden Duitse militairen van de Luftwaffe, die een intussen aangetroffen bom onschadelijk maakten en meenamen. Om 12.00 u konden alle geëvacueerden weer terug naar hun eigen huis. 's Middags arriveerde een opruimploeg van de Wehrmacht om alle brokstukken te verzamelen en op vrachtwagens te laden. Edoch, bij het optakelen van één van de motoren bleek daaronder nog een bom te liggen, een 500 ponder.

De opruimploeg is ook op zondag nog bezig geweest om het wrak te bergen. Zondagmiddag vertrokken twee vrachtwagens uit Noordwijkerhout met wat ooit een Ju 88 was, een nog niet ontplofte 500 ponder, een afgebrande hooiberg en schuur en het gehavende woonhuis van Jan Heemskerk achterlatend, als de meest zichtbare 'erfenis' van de op vrijdag 21 februari 1941 te Noordwijkerhout gecrashte Duitse bommenwerper. Vanwege de aanwezigheid van een nog niet ontplofte bom bleef het gebied rond de crashlocatie afgezet en bewaakt door aanvankelijk ook Duitse militairen, maar later uitsluitend door Nederlandse politie. Woensdagmorgen 26 februari 1941 verscheen een demontageploeg van de Wehrmacht, die de 500 ponder heeft gedemonteerd en per vrachtwagen heeft afgevoerd. Vervolgens kon de afzetting opgeheven worden. Menigeen zal ongetwijfeld die dagen hebben stilgestaan bij de gedachte welke ramp Noordwijkerhout bespaard was gebleven. Wanneer het toestel een paar seconden eerder was neergestort zou het midden in de bebouwde kom van Noordwijkerhout zijn beland, met alle desastreuze gevolgen van dien. Nu hadden alleen de bemanningsleden van het toestel het leven verloren.

Junkers Ju 88

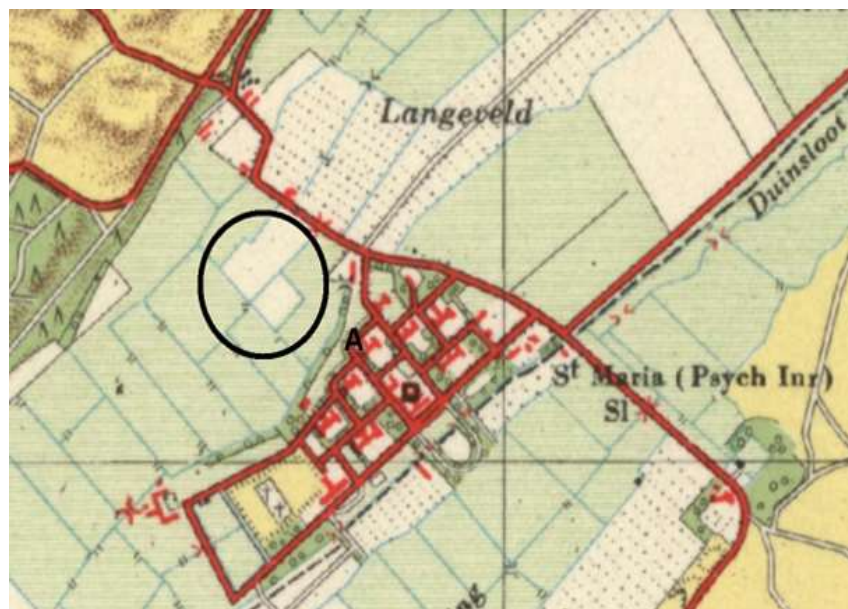
De op 21 februari 1941 te Noordwijkerhout neergestorte Duitse Ju 88 A-5 behoorde tot de 3^e Staffel van Küstenfliegergruppe 106. De diverse Küstenfliegergruppen behoorden aanvankelijk tot de Kriegsmarine en hadden tot taak acties van de Kriegsmarine te ondersteunen. In de praktijk betekende dit vooral het aanvallen van konvoien en het bombarderen van haveninstallaties. Omdat de opperbevelhebber van de Luftwaffe, Herman Göring, van mening was dat alles wat vloog onder zijn commando diende te ressorteren ontstond er getouwtrek over wie het laatste woord had betreffende de Küstenflieger eenheden. Uiteindelijk is dat in het voordeel van Göring beslecht toen deze Gruppen overschakelden op modernere toestellen, zoals de Junkers Ju 88.

De staf van het 3^e Staffel van Küstenfliegergruppe 106 was in februari 1941 gestationeerd op een vliegbasis bij het in Voor-Pommeren aan de Oostzee gelegen Barth. Mogelijk zijn de beide toestellen, die door de hulpagenten J.P. van der Ploeg en A.J. Koudijs op 21 februari 1941 om 05.15 u. boven Noordwijkerhout werden waargenomen, vanaf Barth vertrokken voor een Feindflug boven de Noordzee of een Engelse haven. Volgens beide leden van de hulppolitie bij de Luchtbeschermingsdienst kwamen ze uit het noordoosten en vlogen richting het zuidwesten. Voor deze opdracht hadden de toestellen waarschijnlijk elk twee bommen van 500 pond aan boord. Op basis van de getuigenverklaringen wordt verondersteld dat één van de twee Ju 88 A-5 bommenwerpers boven Noordwijkerhout motorproblemen kreeg en als gevolg daarvan is neergestort. Het feit dat wrakstukken van het vliegtuig en lichaamsdelen van de bemanningsleden over een breed verspreid gebied werden aangetroffen doet vermoeden dat het toestel in de lucht al in delen uiteen is gevallen. Een Ju 88 had vier bemanningsleden. De crew van het te Noordwijkerhout gecrashte toestel bestond uit de 30 jarige Flugzeugführer Hauptmann Walter Holte, de 26 jarige Beobachter Feldwebel Fritz Bätzold, de 22 jarige Bordfunker Obergefreiter Kurt Carl en de 31 jarige Bordmechaniker Oberfeldwebel Heinrich Mantel. Zij zijn allen bij de crash om het leven gekomen. Documenten van de Wehrmacht-askunftelle (WAST) vermelden een Unfall als de oorzaak van hun overlijden. Menselijke resten werden nog tot 300 meter van het wrak in het veld aangetroffen. Verplegend personeel van Krankzinnigengesticht St. Bavo heeft de overblijfselen van de bemanningsleden, voor zover mogelijk, verzameld en gebracht naar de lijkenkamer van St. Bavo. Hier werden de menselijke delen in vier lijkkasten gelegd. Zaterdagmiddag 22 februari zijn de kisten door Duitse militairen opgehaald. De stoffelijke resten van W. Holte, F. Bätzold, K. Carl en H. Mantel werden op 27 februari 1941 begraven op de Nieuwe Oosterbegraafplaats te Amsterdam. Ze zijn op 24 februari en 2 maart 1948 herbegraven op de Duitse militaire begraafplaats te Ysselsteyn (Limburg)

Een Messerschmitt Bf 109 schampt 'Sancta Maria'

Op zaterdagmorgen 9 mei 1942 hoorde Jan van Marsbergen vliegtuiggeronk in de lucht. Op zich was dat niet zo uitzonderlijk, met Flugplatz Katwijk op 15 km afstand, maar om 11.45 uur, klonk er een enorme knal. Van Marsbergen keek direct omhoog en zag brokstukken van een vliegtuig naar beneden komen. Het grootste gedeelte, met de motor, belandde niet ver van hem in een perceel teelland, waarop aardappelen waren gepoot. Andere delen kwamen terecht in de nabijgelegen weilanden. Jan van Marsbergen was bedrijfsleider van de te Sassenheim gevestigde bloembollenkwekerij van Zonneveld en Co. NV. Hij woonde aan de Langevelderweg en het met aardappelen beplante perceel, waarop de motor van het vliegtuig was beland, was eigendom van de Sassenheimse firma. De woning van Van Marsbergen was buiten schot gebleven, maar dat kon niet gezegd worden van de nabijgelegen psychiatrische inrichting voor vrouwen Sancta Maria. Een stuk van de vleugel van het vliegtuig was op het dak van het St. Anna Paviljoen terecht gekomen en had daar een gat geslagen. Nadat de melding van de vliegtuigcrash op het politiebureau was binnengekomen kregen de Noordwijkerhoutse gemeenteveldwachters Gerardus Jacobus Spaans en Pieter van der Oest opdracht om poolshoogte te gaan nemen. Op de plaats van de neerstorting, aan de Langevelderweg, aangekomen constateerden ze dat stukken van een geheel vernielde motor in een perceel teelland terecht waren gekomen en de wrakstukken over een ruim gebied verspreid lagen, tot op de omringende weilanden. Naast een sloot troffen ze het stoffelijk overschot aan van de piloot. Inmiddels gearriveerde Duitse militairen hebben het lichaam geborgen. De beide veldwachters kregen vervolgens van de Duitsers te horen dat hun verdere assistentie niet nodig was. Na een alarm was Feldwebel Josef Hamann in de ochtend van zaterdag 9 mei 1942 in zijn Me Bf 109 F-4 opgestegen van Flugplatz Katwijk. Op grond van de getuigenverklaringen is aannemelijk dat ca. 11.45 u. zijn motor explodeerde toen hij boven de Noordzijderpolder te Noordwijkerhout vloog.

Detail van een stafkaart van het gebied bij de 'Psychiatrische Inrichting voor vrouwen Sancta Maria', aan de Langevelderweg te Noordwijkerhout. Mogelijk zijn delen van de Me Bf 109 van Feldwebel Josef Hamann hoofdzakelijk neergestort in het omcirkelde gedeelte, met name op het teelland, het op de kaart ongekleurde perceel. Paviljoen St. Anna is op de kaart aangegeven met een A. Op het dak van dit paviljoen kwam een stuk van de vleugel terecht.

Colofon:

Stichting Atlantikwall
Museum Noordwijk

info@atlantikwall.nl

Bankgegevens:

Giro NL23INGB0009185700

Bank NL03RABO0146683110

t.n.v. St. Atlantikwall Museum te
Noordwijk

Bestuur:

Voorzitter: Victor Salman

Vice voorzitter: André v.d. Niet

Secretaris: Bart v. Gelsdorp &

Rob Kremer

Penningmeester: Simon Vermeij

Lid: Jeroen v.d. Zalm

Wapenbeheerder: Johan Gieske

Ereleden

Cor van Duin

Ruud Boot

Jan Heus

Lid van verdienste

Dirk Zweers

Toon van den Hoek

Rinus Noort

Johan Gieske

Riet Poerschke

Hans Poerschke

Marjolijn van der Jagt

Anton Haasnoot

Redactie Bunkerpost:

Anton Haasnoot

Redactieadres:

redactie@Atlantikwall.nl

Medewerkers:

Victor Salman

Jaap Plokker

Gerty Haasnoot

Logo Bunkerpost:

Peter Wijnberger †

Officieel logo

Marjolijn van der Jagt

Overname van teksten of afbeeldingen
uit deze nieuwsbrief is uitsluitend
toegestaan na verkregen schriftelijke
toestemming van de redactie en de
desbetreffende auteur.

Zowel de motor als het toestel vielen in stukken naar beneden en belandden voor het grootste deel op een akker met aardappelen in een gebied belendend aan psychiatrische inrichting 'Sancta Maria'. Een deel van de vleugel viel op het dak van paviljoen St Anna. De 25 jarige piloot, Feldwebel Josef Hamann, kwam hierbij om het leven. Josef Hamann behoorde tot het 5^e Staffiel van Jagdgeschwader 1.

Messerschmitt Bf ME109

Op 25 februari 1942 was 5./JG1 op Flugplatz Katwijk gearriveerd en bleef daar gestationeerd tot 29 juli 1942. Op die datum werd de eenheid overgeplaatst naar Vliegerhorst Amsterdam-Schiphol. De toestellen van 5./JG1 waren herkenbaar aan een op de romp geschilderde rode Tatzelwurm, een draak-hagedisachtig, legendarisch, wezen. Het stoffelijk overschot van Josef Hamann werd overgebracht naar Noordwijkerhout en daar op de begraafplaats ter aarde besteld. Later is het lichaam van Hamann opgegraven en overgebracht naar de Duitse militaire begraafplaats te Katwijk aan Zee, aan de Zuidstraat, en aldaar herbegraven. Op welke datum dit heeft plaatsgevonden is niet bekend, mogelijk tussen eind mei en eind augustus 1942.

Een Fw 190 van de 5./JG1 op vliegveld Valkenburg

Op 15 januari 1952 is het stoffelijk overschot van Josef Hamann herbegraven op de Duitse militaire begraafplaats te Ysselsteyn (Limburg.) Tot oktober 1942 waren diverse vliegtuigen in de zuidelijke Bollenstreek neergestort, Britse en Duitse. Tot dan waren uitsluitend bemanningsleden van de gecrashte vliegtuigen om het leven gekomen. Wonder boven wonder waren er geen slachtoffers onder de burgerbevolking gevallen. Dat zou op 2 oktober 1942 veranderen.

(wordt vervolgd)